

Jat. 4, 8. 1967

Kertomus kaivauksesta, jonka hum. kand. Pirkko-Liisa Lehtosalo suoritti S ä ä k s - m ä e n Rapolan Rupakallion alueella heinäkuussa 1962. Kaivaus oli jatkoa kahden edellisen kesän kaivauksille, joista on kertomus KM:n top. arkistossa. - Tähän kertomukseen liittyy 6 karttaa sekä 6 valokuvaa (filmien n:ot 28318 - 28323). Löydökset on lueteltu esihistoriallisen osaston luettelonumeroilla 16246:1-86.

Kesinä 1960-61 oli Rupakallion vieressä olevalla kumpareella kaivettu se osa kalmistosta, joka oli vaarassa tuhoutua tietyön yhteydessä. Keväällä 1962 sain tehtäväkseni jatkaa kaivauksia samassa kalmistossa ja heinäkuussa 1962 suorititi jatkokaivauksen edellisinä kesinä kaivetusta alueesta pohjoiseen olevassa rinteessä (kartta 1, valokuvat 1-2).

Kiintopiste oli sama kuin edellisinä vuosina (suuren maakiven korkein kohta), mutta punnituskoneen paikka oli sen verran siirtynyt, että kiintopisteen punnityslukema tuli poikkeamaan 19 cm aikaisempien vuosien lukemasta, joka oli ollut 0.35 (vuoden 1962 kaivauksen 0.54).

Alue, joka saatiin tutkittua oli laajuudeltaan 57 m², ja sillä oleva kiveys oli suoranaista jatkoa aikaisempien kaivausalueiden polttokenttäkalmiston kiveykselle. Turpeen paksuus oli tässä kohden enimmäkseen 8 - 12 cm, kiveyksen paksuus kummun laella paikoin 50 cm, rinteän alaosassa sen sijaan vain 15 - 20 cm ja kaivettun alueen luoteisosasta (ruudut A - A₁ - B₁ - C₁ - 2, A₁ - B₁ - C₁ - 3 ja B₁ - C₁ - 4 - 5) se puuttui lähes kokonaan. Kalmiston reuna muotoutui näin kaarevaksi (kartat 3 - 6).

Kiveys oli enimmäkseen tehty lohkotuista kivistä, mutta joukossa oli myös tavallisia mukulakiviä; varsinkin suuren maakiven ympärillä (ruuduissa A - A₁ - B₁ - C₁ - D₁ - 7 - 8 - 9 - 10 - 11) sekä ruuduissa D - E - 2 - 3 se oli erittäin tiheä (katso kartat 3-6 sekä valokuvat 3, 5, 6). Maa kivien välissä oli enimmäkseen ruskeata, vahva hiilialue oli vain ruuduissa A - 9 ja A₁ - A - 5. Pienempiä hiililäikkiä esiintyi ruuduissa A₁ - 2, B - 5 sekä D - 5 - 6.

Löydökset olivat harvalukuisia. Esinelöydöistä mainittakoon miekanväistin (KM 16246:41) ruudusta B - 2, kuulainten rengas (16246:64) ruudusta D - 4, (valokuva 4.), riipushioin (16246:42) ruudusta B - 7 sekä pronssivartaan katkelmat (16246:10, 11, 61), jotka saattavat olla peräisin kaularenkaasta, ruuduista B₁ - 11 ja D - 3. Lisäksi löytyi joukko rautaesineiden katkelmia tai epämääräisiksi ruostuneita rautaesineitä (16246:9, 14, 36, 65, 68 ja 71) ruuduista B₁ - 11, A₁ - 5, A - 11 ja D - 4 - 5 - 6. Rautakuonaa löytyi varsinkin ruuduista D - 4 - 5 ja E - 3 ja saviastianpaloja oli runsaimmin ruuduissa A - 11, D - 3 - 4 ja E - 3. Palaneita luita oli hyvin vähän, vain jokunen siru ruuduissa A - 9 - 10. Löydökset tulivat yleensä n. 20-30 cm:n syvyydestä ja keskittyivät pääasiassa kaivausalueen eteläosaan, siis rinteen yläosaan, kalmiston ohentuesa ja lopulta hävitessä rinteen alaosaan kohti mentäessä.

Mikäli Rupakallion vierellä olevalla kumpareella vielä aiotaan suorittaa kaivauksia, osoittautunee alue nyt kaivetusta alueesta etelään, siis kumpareen korkein kohta, antoisimmaksi kohteeksi. Sen päällä on kuitenkin valtava muurahaispesä, jonka tuhoaminen on välttämätöntä, ennen kuin kaivaus voidaan suorittaa.

Kaivauksen aikana poimittiin jälleen varsinaisen Rupakallion alueelta irtonaisesta maasta joitakin löydöksiä (16246:84-86), mutta vieläkään ei onnistuttu löytämään paikkaa, mistä ne siihen olivat joutuneet, eikä myöskään kalmiston osaa, jota maansiirto-traktorit eivät olisi hävittäneet.

Helsingissä 22. 5. 1964

Pirkko-Liisa Lehtosalo

RUPAKALLIO

PELTOTIE

SÄÄKSMÄKI , Rapola , Rupakallio

Pirkko - Liisa Lehtosalo 1962

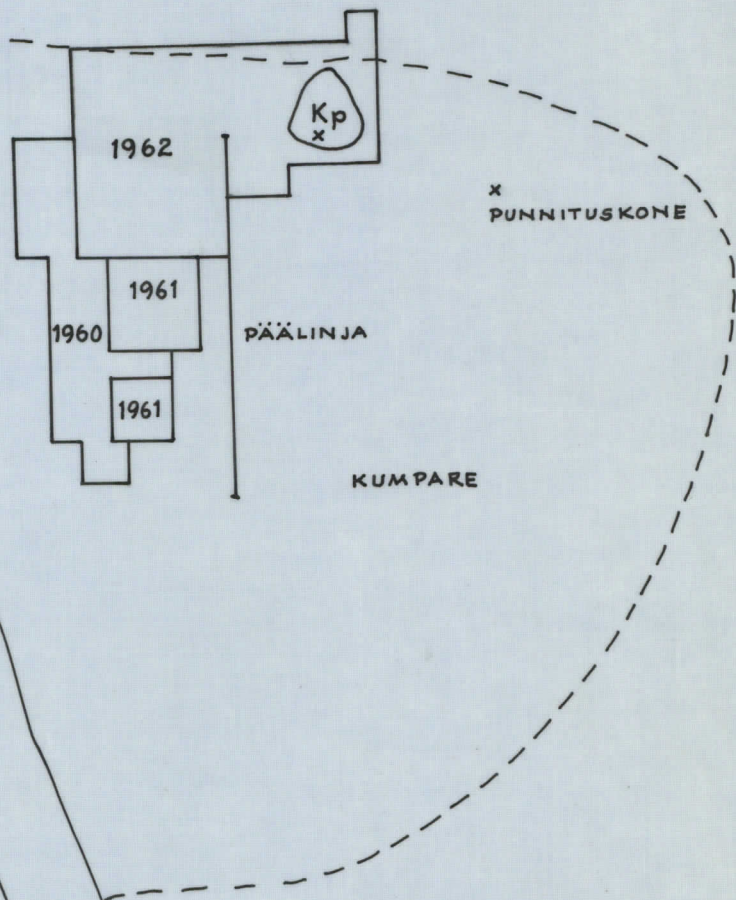
Kartta I , yleiskartta .

Mittakaava 1:250

PIKATIE

OJA

OJA

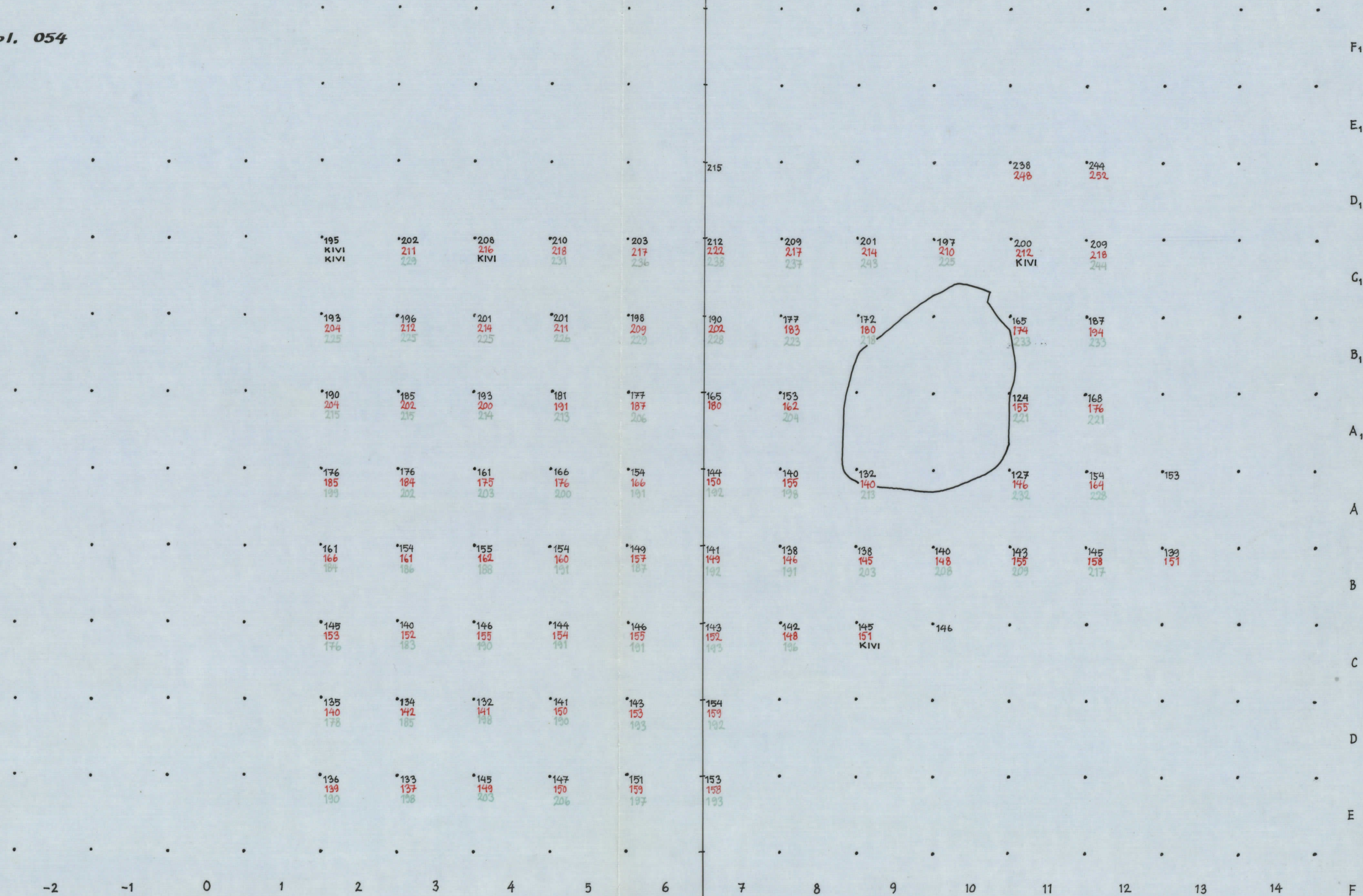
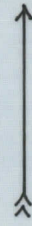

SÄÄKSMÄKI
Rapola
Rupakallio

P-L. Lehtosalo 1962

1:50

Kp. pl. 054

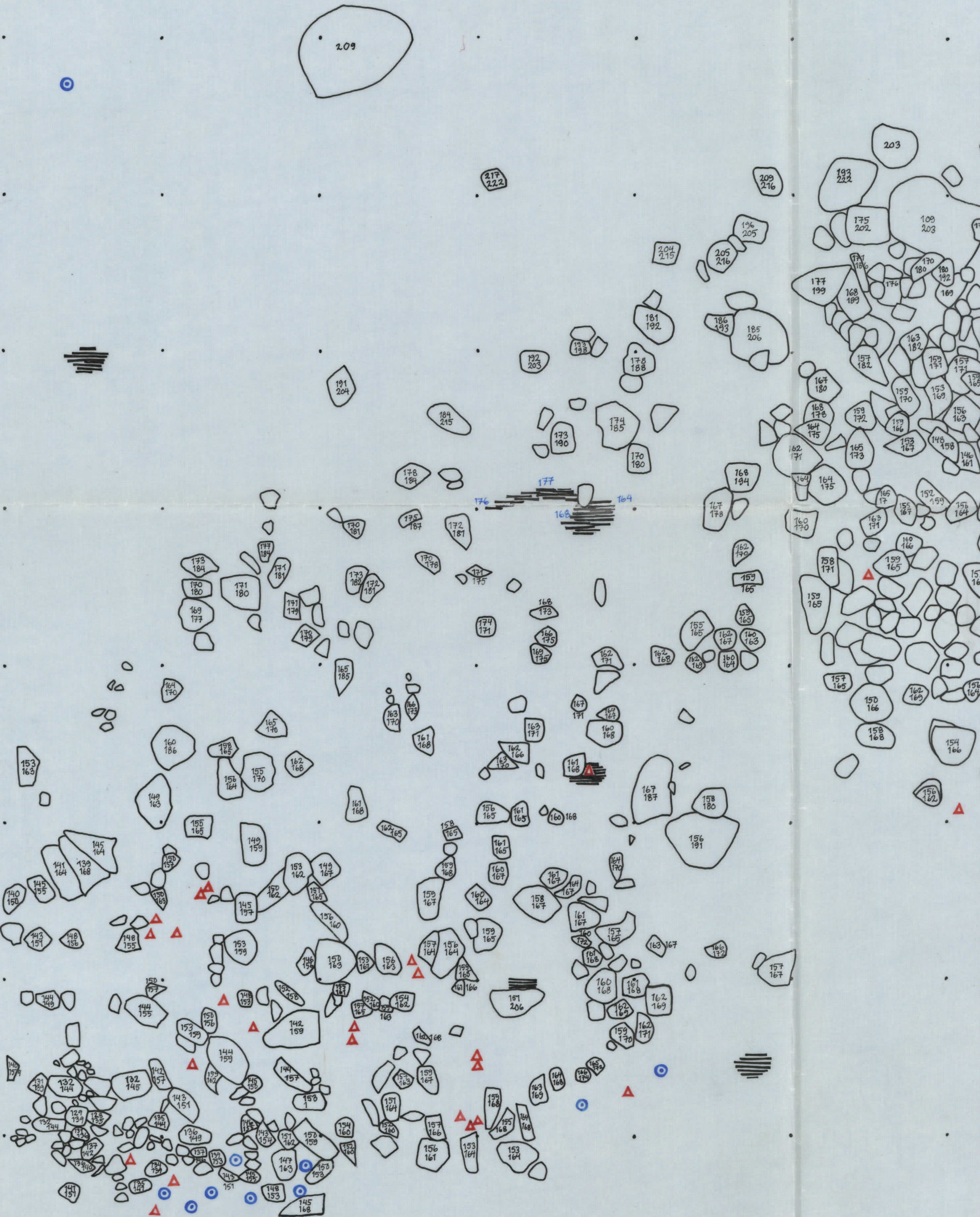

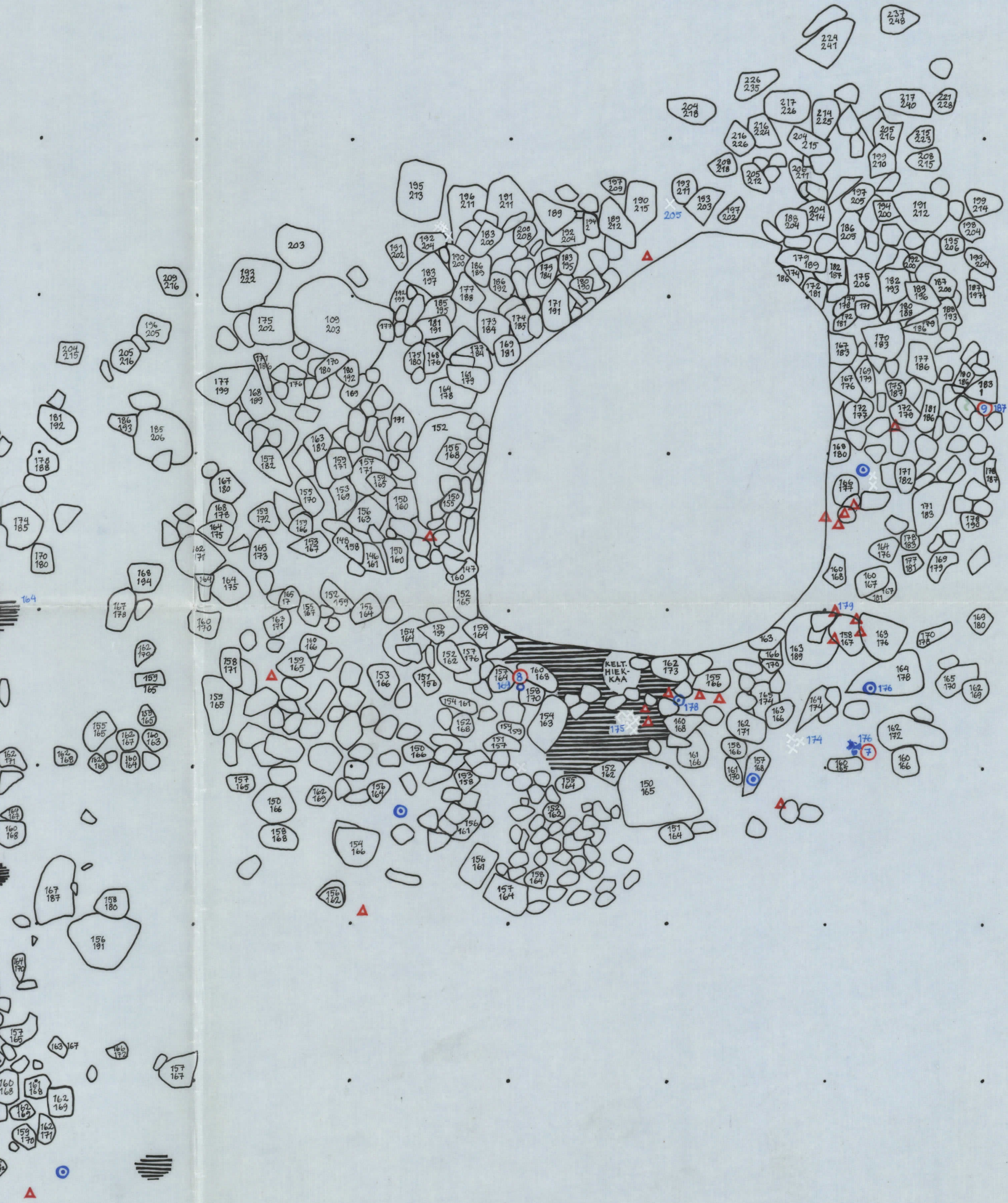
SÄÄKSMÄKI
Rapola
Rupakallio

P-L. Lehtosalo 1962

1:25
Kp. pl. 054

I KERROS

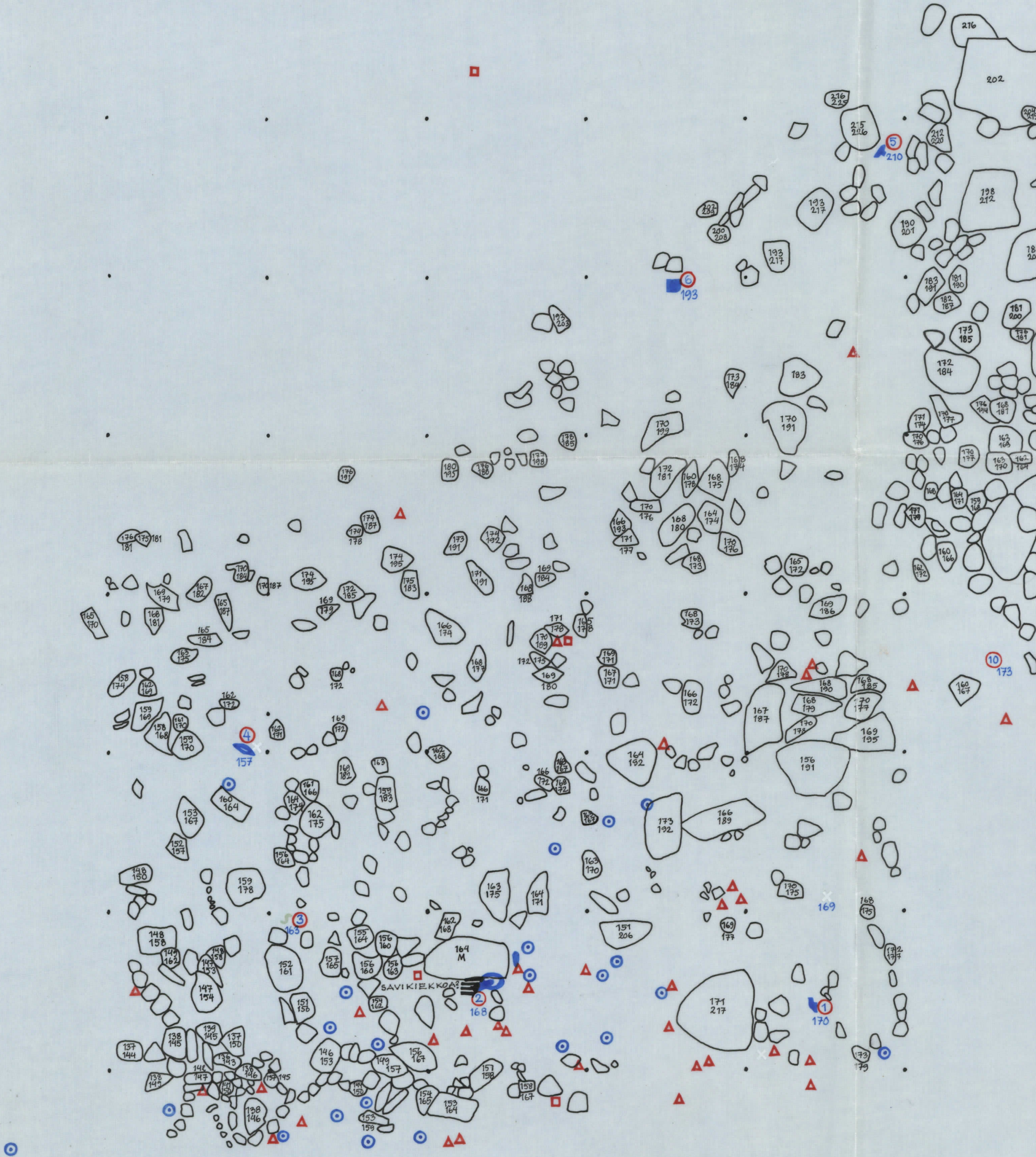
D₁
C₁
B₁
A₁
A
B
C
D
E

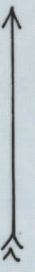
SÄÄKSMÄKI
Rapola
Rupakallio

P-L. Lehtosalo 1962

1:25
Kp. pl. 054

II KERROS

D₁

C₁

B₁

A₁

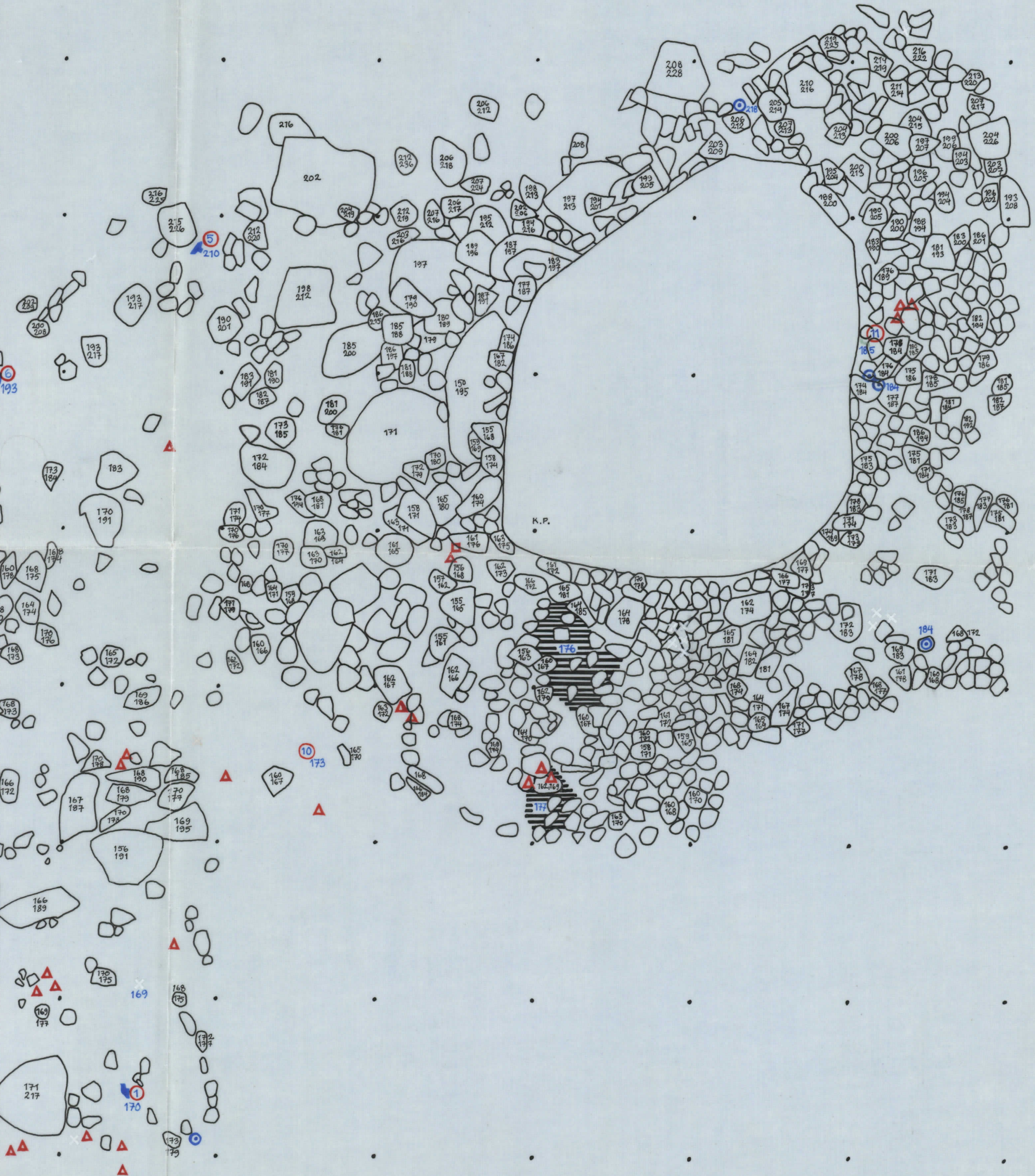
A

B

C

D

E

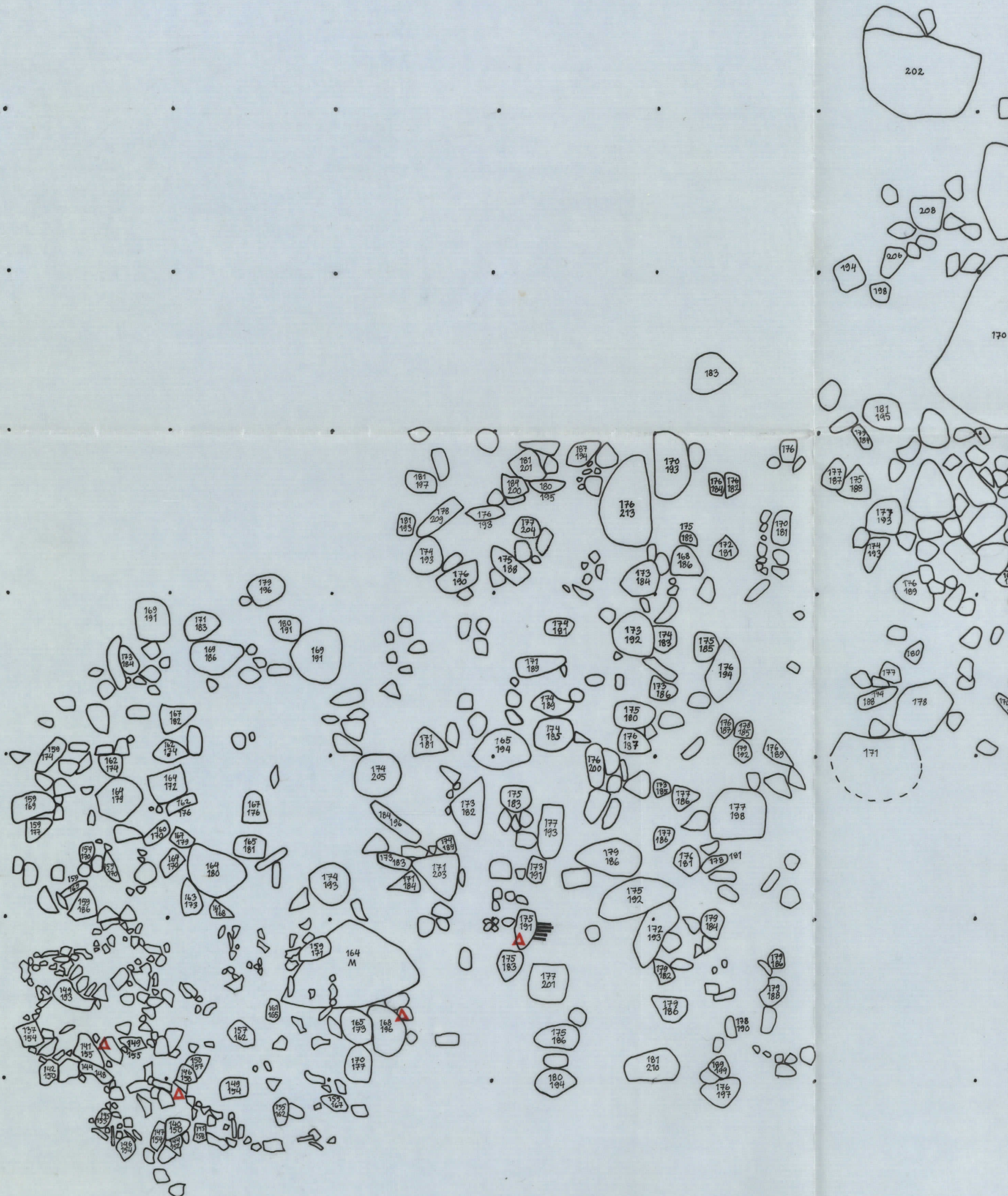

SÄÄKSMÄKI
Rapola
Rupakallio

P-L. Lehtosalo 1962

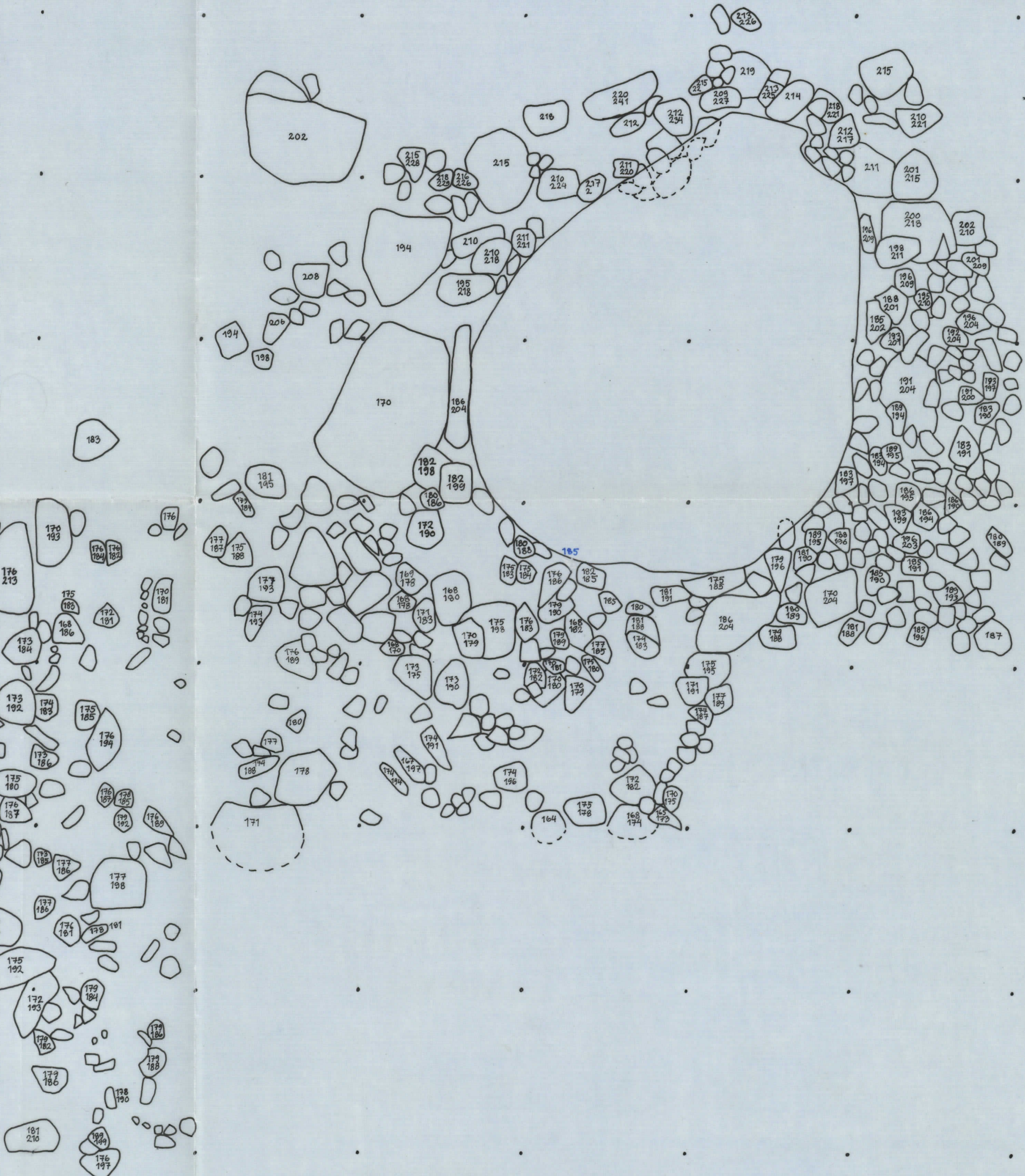
1:25
Kp. pl. 054

III KERROS

D₁
C₁
B₁
A₁
A
B
C
D
E

SÄÄKSMÄKI
Rapola
Rupakallio

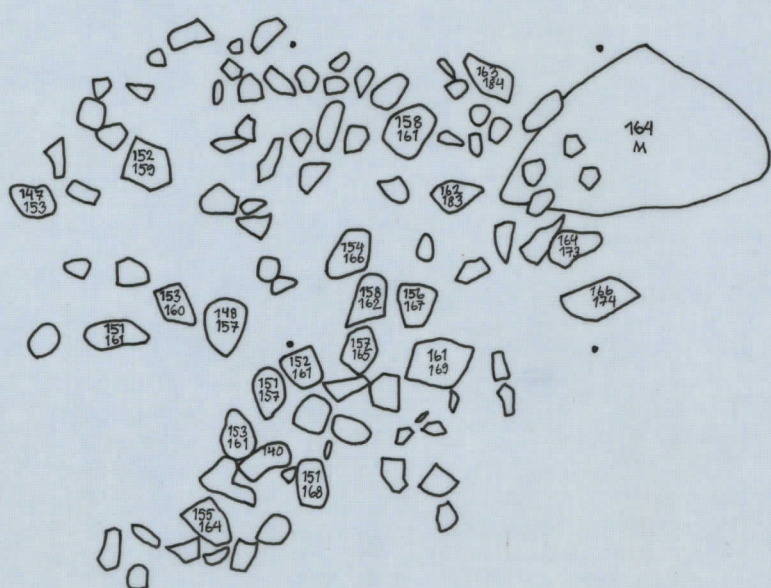
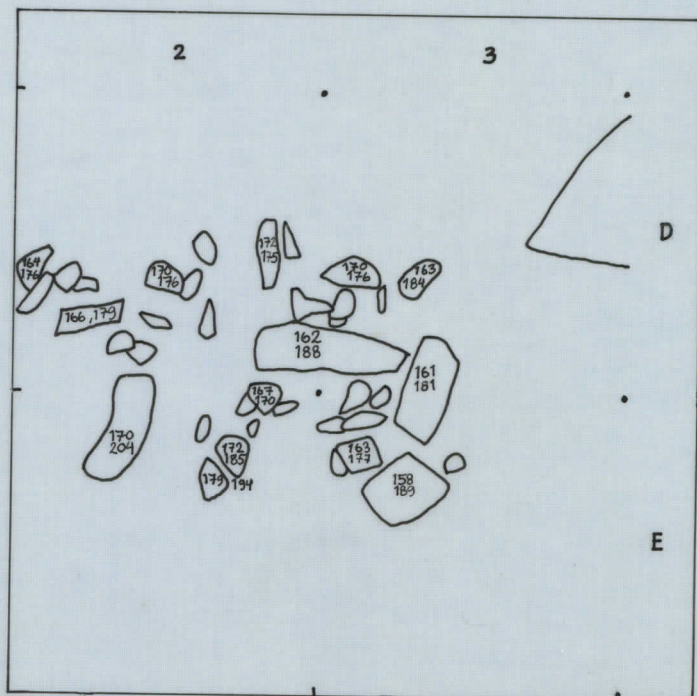
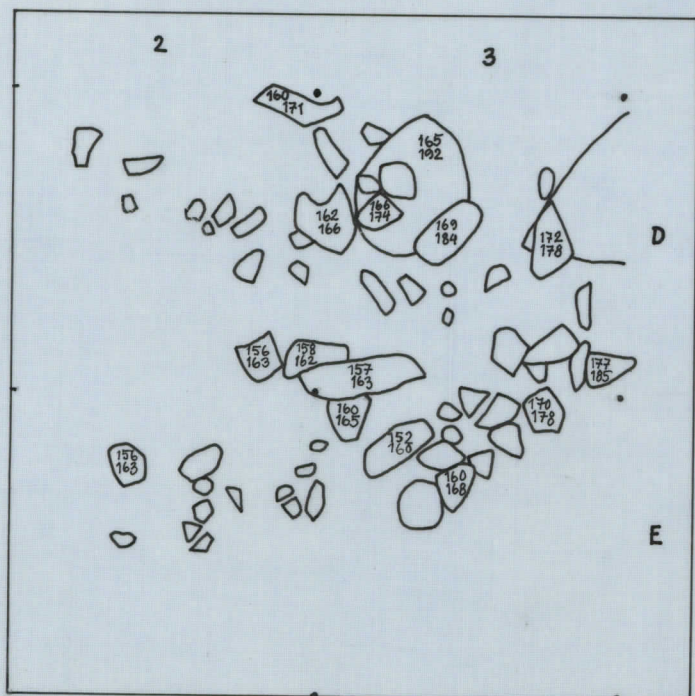
P-L. Lehtosalo 1962

1:25
Kp. pl. 054

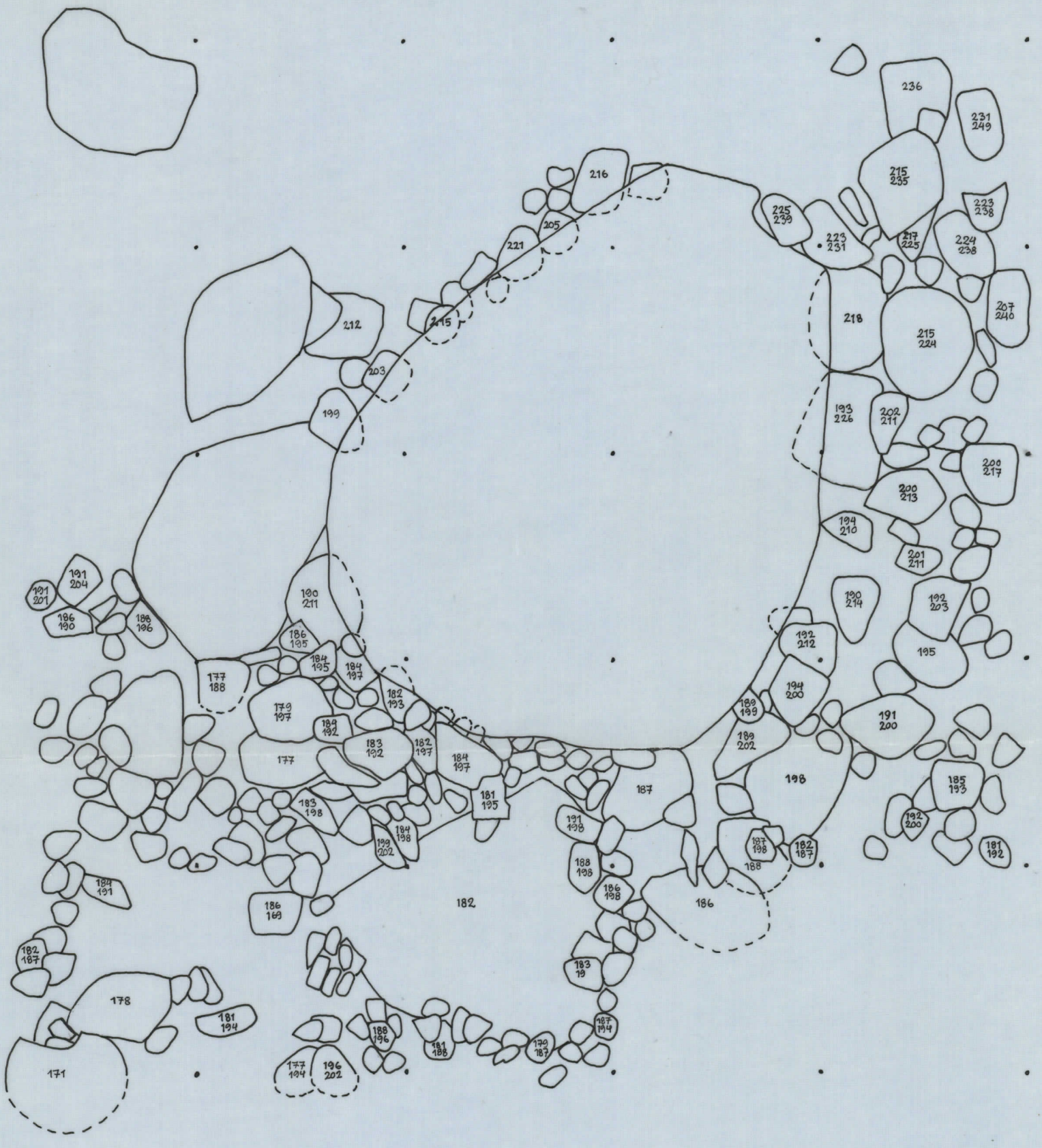
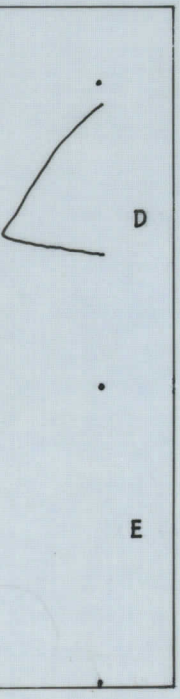
IV KERR

KERROKSET V ja VI RUUDUISSA D-E-2-3

IV KERROS

D₁
C₁
B₁
A₁
A
B
C
D
E

1. Rypakallion vieressä oleva kumpare, jolla kairaukset suoritettiin kuvattuna luoteesta Rypakalliolta.

F. 28320

3. Ensimmäinen kivikerros ruuduissa A₁-B₁-7-8 länniluoteesta.

F. 28322

5. Ruutujen A₁-B₁-7-8 ensimmäistä kivikerrosta ylhäältä otettu.

2. Sama kum edellä. Kairaukset työkentelevät vuoden 1962 kairausalueella. Sitten oikealle oleva alue on peitetty turpeilla.

F. 28321

4. Rautarengas ruudussa D-4 kuvattuna pohjoisesta.

F. 28323

6. Ruutujen A₁-B₁-11 toinen kerros ylhäältä länniluoteesta. Valok. P.L. Lehtinen 1962.